

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatum Serie Vigessimvm-Octavvm De Matrimoniis, &
Sponsalibus, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Qualiter denuntiationes matrimonio contrahendo praemittendae sint. §. 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76659](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76659)

§. II.

Qualiter poterit Ecclesia matrimonia absque Parocho, & testibus celebrata irritare?

1. *Matrimonia absque Parocho, & testibus celebrata valida fuisse, & esse illis in locis, in quibus Concil. non est receptum.*
2. *Concil. Trident. irrita fecit.*
3. *Qualiter hac potestate irritandi matrimonium gaudent Concil.*
4. *Satisfit objectionibus, quae proponi possunt.*

1. **C**eterum de fide est ante Trident. praedicta matrimonia valida fuisse, esseque in praesenti illis in locis, quibus Concil. Trident. publicatum non est, colligitur aperte ex Alexand. 3. cap. 2. de clandestin. desponsat. Et ex Trident. sess. 24. cap. 1. de reform. Culpa tamen lethalis ex praeccepto Ecclesiae erat sic contrahere, sicuti denotat Trident. loc. alleg. dicens: *Ecclesia semper hac matrimonia detestata est. Dixi ex praeccepto Ecclesiae, iure namque naturae vetus est contractum clandestinum prohibitum non esse, ut indicavit D. Thom. in 4. d. 28. art. 2. ad 3. Sotus ibi, quest. 1. art. 2. Conclus. 1. Et Caiet. 1. opuscul. tract. 12. de matr. quest. 2. Coninch. disp. 27. dub. 1. num. 4. concl. 1. Licet enim ex praedicto contractu plura inconuenientia regulariter oriantur, id tamen non est ratio ipsius contractus, sed ex praeo hominum affectu, & malitia, quod non est sufficiens, ut ipse contractus in se malus reddatur, sicuti excludo, & ex portatione armorum nocturna plura solene damna accidere, non tamen inde sit conclusa lege positiva esse peccatum ludere, aut arma noctu portare, maxime si bonus assistat finis. Quare infideles clam contrahentes non peccant mortaliter, si ex tali contractu nullum graue damnum timeatur, ut bene Sotus supra, concl. 1. Petrus de Ledefina d. 45. art. 5. pag. 171. Caietano & Coninch. locis alleg.*

2. Haec igitur matrimonia clandestina Trident. Concilium irrita fecit non absolute, sed illis in locis, quibus ipsum Concilium publicatum est post mensem à die publicationis, ut constat ex sess. 24. cap. 1. de reformat. ibi: *Qui aliter quam praesente Parocho vel alio Sacerdote de ipsius Parochi, seu Ordinarii licentia & duobus, vel tribus testibus matrimonium contrahere attentabunt, eos sancta Synodus ad sic contrahendum omnino inhabiles reddit, & huiusmodi contractus irritos, & nullos esse decernit, prout eos in praesenti decreto irritos facit, & annullat. Et in fine inquit. Decernit insuper, ut huiusmodi decretum in unaquaque Parochia suum robur post triginta dies habere incipiat à die primae publicationis in eadem Parochia factae numerandos. Ex quibus verbis constat duplici ex capite Ecclesiam hac matrimonia clandestina irrita fecisse, primo directè, annullando ipsum contractum, secundo indirectè inhabilitando personas.*

3. Quod autem Ecclesia hac gaudeat potestate coniunctur hac ratione. Respublica ciuili nulla alia de causa irritare subditorum contractus potest, nisi quia ei subdantur in ordine ad commune bonum, politicamque gubernationem, idè què impediunt, ne minores absque auctoritate tutorum dominium suorum bonorum in alios transferre possent, neue maiori gaudentes illum alienarent. Sed Ecclesia potestatem habet super fideles, ut eos regere, & gubernare possit, prout ipsis, & communique bono expedire iudicauerit, poterit ergo in ordine ad huiusmodi finem contractus alios validos, & legitimos irritos, & nullos facere, uti fecit irritam commutationem symoniacam beneficiorum, cap. olim, & capite questum de rerum permutat. & professionem in religione emissam ante decimum sextum annum, & nouitium expletum, ut habetur in Concil. Trident. sess. 25. de Regularib. cap. 16. Simili modo probatur habere Ecclesiam potestatem reddendi personas inhabiles ad sic contrahendum. Cum Respublica ob potestatem quam erga subditos habet reddere possit aliquos inhabiles ad contractus, ut patet in muliere, quo non potest absque licentia viri, & in minoribus, & prodigis, qui nequeunt absque auctoritate tutorum celebrare contractus, suntque inhabiles ad sic contrahendum. Quid mirum si Ecclesia suos subditos inhabiles reddiderit ad matrimonia clandestina contrahenda, praecipue cum notum omnibus sit consanguineos ex constitutione Ecclesiae redditos esse inhabiles ad contrahendum inter se absque dispensatione, tototit. de cognat. Spirit. Et tit. de consang. & affinit.

4. Neque his obest quòd matrimonium non tantum sit contractus, sed etiam sit Sacramentum, & Ecclesia substantiam Sacramentorum mutare non possit, ut decisum est in Conc. Trid. sess. 21. cap. 2. Non enim potest Ecclesia facere vi panis, & vinum materia Eucharistiae non sit. At contractus celebratus inter virum, & feminam absque Parocho, & testium praesentia materia & forma fuit Sacramenti matri-

monij, ergo Ecclesia non videtur potuisse praedictam sufficientiam derogare. Non inquam obest, fatore namque non potuisse Ecclesiam mutare materiam, & formam propriam, & formalem Sacramentorum; contractus clandestinus absque Parocho, & testium praesentia non fuit materia, & forma Sacramenti matrimonij, nisi ex suppositione quòd esset contractus legitimus, & à legitimis, & habilibus personis ad sic contrahendum celebratus. Cum ergo poterit Ecclesia praedictum contractum illegitimum reddere, & personas ad sic contrahendum inhabiles constituere, potuit materiam Sacramenti matrimonij non proximam, & formalem, sed remotam mutare. Sicuti si posset Ecclesia efficere, ut hic panis iam non esset panis, & haec vox *Corpus* non significaret corpus, consequenter efficere posset indirectè, & remore, ut illud quod erat materia Sacramenti iam non esset, non quidem per mutationem materiae, sed per illius fundamentalem destructionem.

Neque item obest, quòd praesentia Parocho, & testium ad solemniter contractus videatur requirita non ad illius essentiam, sicuti plures condiciones requiruntur in testamentis, & in alienatione rerum Ecclesiae. Non inquam obest, nam esto ad solemniter contractus matrimonij requiratur praesentia Parocho, & testium, requiritur tamen ad solemniter non extrinsecam, sed intrinsecam, & essentialem ipsius contractus, & sine qua contractus validus esse nequit. Secus vero contingit in aliorum contractuum solemnitatibus, quae non tam pro foro interno, quam externo exiguntur, idè què est validi sint in foro interno, solui in externo possunt: ac matrimonium femel in foro conscientiae validum, nequit in exteriori foro solui.

§. III.

Qualiter denunciations matrimonio contrahendo praemittendae sint?

1. *Proponitur decretum Trident.*
2. *Ter contrahentes denunciandi sunt in propria Parochia.*
3. *Item tribus diebus continuis, vel festiuis sunt denunciandi.*
4. *Sub qua culpa praedicta obligent.*
5. *Aliquando absque culpa possunt contrahentes propria auctoritate ommissis denunciationibus contrahere.*

1. **T**rident. Conc. sess. 24. cap. 1. de reformat. matrimonij, vel legis sacri Concilij Lateranen. inhaerens praecipit, ut in posterum antequam matrimonium contrahatur ter à proprio contrahentium Parocho tribus continuis diebus festiuis in Ecclesia inter Missarum solemniam publice denuncietur inter quos matrimonium sic contrahendum, quibus denunciationibus factis, si nullum legitimum opponatur impedimentum, ad celebrandum matrimonium in facie Ecclesiae procedatur.

2. Ex quo Textu constat ter contrahentes denunciandos esse in propria Parochia, vnde si contrahentes ad duas Parochias pertineant, in vtraque parochia denunciandi sunt, alias non esset contrahens in propria Parochia denunciatus, neque fini Concilij satisfactum, qui est, ut impedimentum si forte adit detegatur, quòd rectè non praestaretur, si tantum in aliena Parochia ubi quis ignotus est publicaretur, ut rectè aduertit ex declarat. Cardinalium Segura 2. part. direct. iudic. cap. 16. num. 19. Henric. lib. 1. de matr. cap. 7. num. 2. Petr. Ledefin. tract. de matr. quest. 45. art. 5. punct. 3. & in sum. 1. part. de Sacram. matrimonij cap. 6. conclus. 7. vers. a se aduertit. Zetola prax. Episcop. 1. part. verbo Matrimonium. §. 3. Sanch. lib. 3. disp. 6. num. 4. Rebell. lib. 2. de matr. quest. 7. num. 19. Reginald. prax. lib. 31. num. 225. Coninch. de Sacram. 1. 2. disp. 27. num. 46. dub. 5. Gutier. de matr. cap. 56. num. 5. Galpat Hurtado disp. 5. de matr. diff. 18. num. 61. Excipe tamen nisi in aliquo loco contrarium esset consuetudine receptum, quòd mihi est ignotum, tamen si de aliquibus testetur Laym. lib. 5. tract. 30. de matr. 2. part. cap. 4. num. 9.

3. Secundo constat tribus diebus continuis, & festiuis denunciandos esse: continuis, inquam, qui sibi non succedunt immediatè, aptius enim detegatur impedimentum, si inter vnam, & aliam denunciationem tempus aliquod est breue intercedat, uti bene docuit Egid. Coninch. disp. 27. num. 47. dub. 5. Petr. Zenedo collect. ad decret. 5. num. 58. num. 11. Sanch. disp. 6. num. 8. Gutier. cap. 56. num. 6. Hurtado difficultat. 13. num. 60.

Tertio constat debere fieri in Ecclesia inter Missarum solemniam à Parocho, vel alio ex Parocho licentia, tum ob decentiam, & maiorem matrimonij Sacramenti reuerentiam. Tum quia regulariter omnes Prochiani ibi assistunt, qui impedimentum (si est) denunciare possunt.

4. Sed an praedicta omnia sub graui culpa obseruanda sint; non conueniunt Doctores. Quippe omissionem vnius tantum denunciationis aate vel post, ante consummationem matri-

matrimonij, quando non præsumitur impedimentum, censent aliqui graues Doctores leuem esse materiam, neque excedere veniale culpam, vt videre est in Petro de Ledesim. tract. de matr. qua. 5. art. 5. p. 1. dub. 1. conclus. 3. Sanch. lib. 3. disp. 5. num. 7. Rebell. lib. 2. qua. 7. num. 10. Galpar Hurtado diffinit. 18. num. 59. At vt bene Aegid. Coninch. disp. 27. dub. 5. conclus. 3. absque graui causa hæc doctrina admitti facile non debet. Deinde si vno, vel altero die festo etiam non immediato denuntiationes intermitantur, vel e contra si ita continuæ, & successiuæ denuntiationes fiant, vt nullus diei sit intermissio, non videtur grauis materia ad peccatum mortale sufficiens, sicuti docet Sanch. & alij nuper relati. Quinimo à mortali excusandum est, si tribus diebus etiam non festiuis, sed feriatis stante magno populi concursu proclamationes fierent, vt docuit Sanch. lib. 3. disp. 6. num. 9. Reginald. lib. 1. num. 27. Gutier. tract. de matr. cap. 56. num. 8. Hurtado dicta diffinit. 18. Layman, tract. 10. de matr. 2. part. cap. 4. num. 10. Qui id ipsum docent, esto proclamationes fierent extra Ecclesiam in locis competentibus, vt in prædicationibus magna populi copia conflueret, eo quod fini Concilij qui est vt matrimonium contrahentium ad multorum notitiam penetrari fiat satis, si diebus feriatis, vel in loco publico, vbi ingens populi concursus adest publicetur.

Quod si contingat casus, in quo matrimonium statim contrahi bono communi, vel speciali contrahentium expediat maximè, neque sit recursus ad Ordinarium, qui in prædictis denuntiationibus dispense, poterunt contrahentes absque vlla culpa matrimonium contrahere coram Parocho, & testibus, Parochusque, & testes adesse poterunt quia leges Ecclesiasticæ non censentur rigore obligare, vt bene docent Sotus in 4. d. 2. q. 1. art. 2. conclus. 3. §. ex his Ludouic. Lopez in p. inferi. cap. 39. §. ex prædictis. Coninch. disp. 27. de matr. dub. 5. num. 52. Sanch. alius relatus, lib. 3. disp. 10. num. 27. Paul. Layman, tract. 10. 2. part. cap. 4. num. 10. Indicat Gutier. cap. 57. de matr. num. 6.

§. IV.

Qui possint in denuntiationibus dispensare & quæ sit causa legitima dispensationis?

- 1 Ordinarius potestatem habet in denuntiationibus dispensandi.
- 2 Vicarius Episcopi hanc potestatem habet ex vi vicariatus, etsi alij negent.
- 3 Parocho non est datum in his denuntiationibus dispensare.
- 4 Potestas dispensandi in his denuntiationibus delegari potest.
- 5 Nequit Ordinarius dispensare absque causa cognitione.
- 6 Non est opus iudicialis cognitio.
- 7 Quid sine causa iusta ad dispensandum?
- 8 Proprietas sigillatim causæ dispensationis.
- 9 Quid Ordinarius obseruare debeat, antequam dispense.

1. Concil. Trident. sess. 24. cap. 1. hanc potestatem concedit Ordinario, ibi: Nisi Ordinarius ipse expedire iudicauerit, vt denuntiationes omittantur. Nominè Ordinarij non solum Episcopus, vt de se constat, sed Abbates, Priores, alique plures iurisdictionem quasi Episcopalem habentes intelliguntur, vt bene tradunt Nauarr. sub tit. de sponsalib. in 2. tit. cons. 4. & sub tit. de clandestina desponsat. in 2. edit. cons. 1. Henriq. lib. 11. cap. 5. num. 5. Rodrig. 1. 1. sum. cap. 217. num. 4. 3. edit. Sanch. disp. 7. num. 4. Quocirca Magister Scholæ Salamanticensis poterit in his denuntiationibus dispensare cum Scholasticis, qui in matricula descripti sunt, vt docuerunt Rodrig. & Sanch. supra. Et Gutier. de matr. cap. 56. numero 9. Idem testatur de Commendatario perpetuo ob iurisdictionem quam habet Nauarr. dicto cons. 2. de clandestina desponsat. Gonzalez ad reg. 8. Cancell. gloss. 5. §. 8. numero 28.

2. Vicario Episcopi ex vi vicariatus absque speciali delegatione hanc potestatem denegant Henriq. lib. 11. de matr. cap. 5. Basil. Ponce lib. 5. cap. 3. Anton. Gomez in explicat. cruciat. cap. 4. qua. 4. Menoch. cons. 69. num. 5. §. volum. 1. & lib. 2. de arbit. casu. 4. §. n. 5. Cephalus, cons. 4. 2. 1. à num. 72. volum. 3. Pæzin, sue pract. 2. 1. preiudicio 3. in fine. Spino, in speculo testamenti gloss. 1. §. num. 29. Sed rectius eam illi concedunt Sanch. lib. 3. disp. 7. num. 10. Aegid. Coninch. disp. 27. num. 6. num. 55. Riccius in præc. decif. 2. 59. Galpar Hurtado disp. 5. diffinit. 19. num. 63. Zeuallos in suis pract. qq. qua. 604. num. 92. ad finem. Gutier. cap. 56. num. 11. quia Vicarius Episcopi est Ordinarius, quippe idem cum Episcopo tribunal constituit.

3. Parochum autem stante suspitione malitiosè impedimenti posse in denuntiationibus dispensare docuerunt Veracruz in appendic. ad speculum, dub. 1. Candelab. aureum. 1. part.

de matr. num. 243. Petr. de Ledesim. de matr. qua. 5. art. 5. circa 3. punct. dub. 1. eo quod Conc. Trident. Parocho commississe videatur. Nam postquam Concilium dixit Parochum debere contrahentes coniungere nullo opposito legitimo impedimento, subdit. Quod si aliquando probabilis fuerit suspicio matrimonium malitiosè impediti posse, si tot præcesserunt denuntiationes, tunc vel vna tantum denuntiatio fiat vel saltem Parocho, & duobus, vel tribus testibus præsentibus matrimonium celebretur. Cum ergo nullam Ordinarij mentionem fecerit Concilium, videtur negotium hoc Parocho remittere Contrarium tamen omnino tenendum est, non posse Parochum in his denuntiationibus dispensare, quia ante Trident. omnes fatentur non posse. Tridentinum verò decreta Lateranensis Concilij non mutant, sed potius illis inherens decisionem constituit. Neque verba relata contrarij indicant, supponunt namque denuntiationum dispensationem factam esse ab Ordinario, cuius iudicio ipsum Concilium negotium paulò inferius remittit, ibi: Nisi Ordinarius ipse expedire iudicauerit, vt denuntiationes remittantur, vel exgere casum matrimonij contrahendi, & dispensationem obtineri non posse, iuxta ea quæ diximus §. precedenti in fine. Atque ita ex declaratione Cardinalium docuit Henriq. lib. 1. 1. cap. 5. num. 5. Menoch. volum. consil. cor. 6. num. 61. Sanch. lib. 3. disp. 7. num. 17. Gutier. lib. 1. canon. qua. 5. cap. 1. num. 6. Et de matr. cap. 56. num. 12. Coninch. disp. 27. dub. 5. in fine numero 53. Paul. Layman, tract. 10. de matr. 2. part. cap. 4. num. 10.

4. An autem possit Episcopus, alicuius Prælati iurisdictionem quasi Episcopalem habentes potestatem dispensandi in his denuntiationibus delegare? Negant Menoch. dicto cons. 69. à num. 55. volum. 1. eo quod videatur electa industria personæ, siquidem eius iudicio, & prudentia Concilium hanc dispensationem remittit: at quoties ad aliquod munus industria personæ eligitur, nequit id munus delegari: cap. fin. §. is nitem, de offic. de leg. Item negotium hoc vt pote tangens causam matrimonialem videtur esse arduum, ergo censetur ad illud industria personæ eligi, vt pluribus comprobatur Menoch. de arbit. lib. 1. q. 54. num. 11. & qua. 68. num. 15. Et colligitur ex cap. is cui, de offic. deleg. lib. 6. Sed rectius firmant contrarium Cap. de testament. gloss. 1. §. num. 29. Sanch. lib. 3. disp. 7. num. 20. Zeuallos in suis qq. pract. qua. 604. num. 93. & 99. Gutier. de matr. cap. 56. num. 13. Reginald. lib. 3. 1. numero 235. in princ. Aegid. Coninch. disp. 27. num. 55. concl. 3. Quippe hæc potestas non Ordinariis, quatenus personæ singulares sunt, sed quatenus iurisdictione ordinaria gaudent, conceditur, ac proinde delegari potest. Non enim censetur electa industria personæ ex eo quod negotium arduum sit, eiusque prudentiæ commissum, si delegatio personæ incognitæ, & indeterminatæ fiat, sicuti contingit in presenti, sit enim omnibus Ordinariis tam præsentibus quam futuris. Adde ipsum etiam Vicarium generalem Episcopi posse hanc potestatem delegare, nam eodem non possit alium Vicarium constituere, cap. clericos de officio Vicarij; at potest vnam, vel alteram causam delegare, vt docet Glolla cap. 1. de officio Vicar. in 6. verbo, ipsius. Et tradit Sanch. dicto lib. 3. disp. 7. num. 21. Gutier. de matr. cap. 56. num. 13. Coninch. disputat. 27. dub. 6. num. 55.

5. Hanc autem dispensationem nequit Ordinarius facere absque iustæ causæ cognitione, committitur enim à Concilio illius prudentiæ, & iudicio. Quæ verba arbitrium prudentiæ, & ratione regulatum important, vt bene Menoch. de arbit. lib. 1. qua. 8. num. 26. quod nequit consistere absque iustæ causæ cognitione. Atque ita tenet idem Menoch. cons. 69. num. 62. Salcedo pract. cap. 37. §. dispense. Zeuall. pract. qua. 604. num. 103. Sanch. lib. 3. disp. 8. num. 1. Gutier. lib. 1. canon. qq. cap. 19. num. 4. & de matr. cap. 57. num. 1. & alij plures ab eisdem relati. Quocirca si absque vlla causa Ordinarius omnes denuntiationes omittendas permitteret. credo mortaliter peccaturum, quia potestate sibi concessa abutitur, vt bene Sanch. dicta disp. 8. num. 2. Neque eius doctrinæ aduersatur (quidquid dicat Gutier. d. cap. 57. num. 1.) quod aliquando permittitur Parocho absque graui culpa assistere matrimonio, cui vna denuntiatio omiffa est, & proceribus conceditur nulla præmissa denuntiatione matrimonium celebrare, quia omiffio vnius denuntiationis leuis materia censetur, dignitas verò Procerum causam indulgentiæ præstat.

6. Prædictæ iustæ causæ cognitio aliquibus Doctoribus videtur iudicialis futura, eo quod non solum pro conscientiæ foro, sed etiam pro foro externo deseruiat, sic docuerunt Henriq. lib. 11. 6. Et Segura Daualos director iudic. 2. p. c. 16. n. 17. Sed oppositum vt probabilis defendunt Zeuallos in suis qq. pract. qua. 604. num. 104. Sanch. lib. 3. disp. 8. num. 4. Gutier. de matr. cap. 57. num. 2. Et lib. 1. canon. qq. cap. 19. num. 12. quia Concilium arbitrio Ordinarij remittit, quod sufficienter ratione regulari potest, si ex testibus etiam non iuratis agnoscant adesse causam remittendis denuntiationes. Neque hinc fit nullam esse differentiam inter hanc dispensationem.